

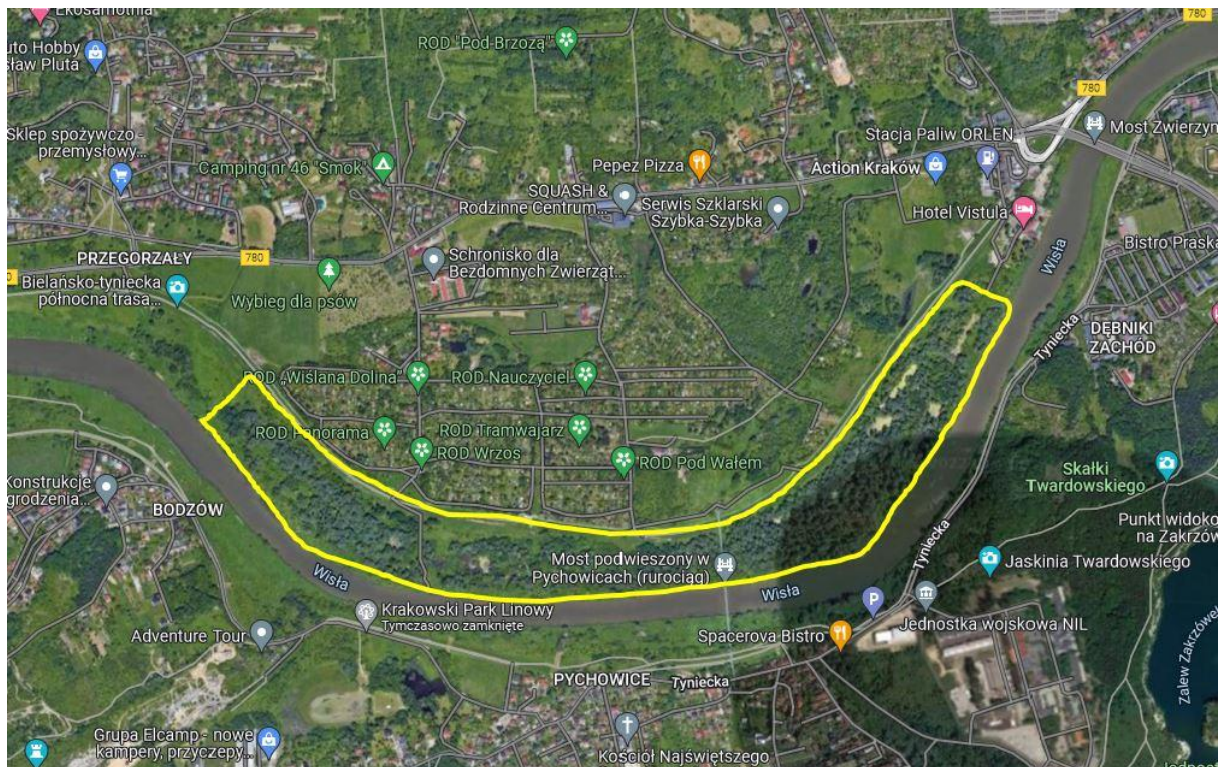
Opinia o wartości przyrodniczej Lasu Łęgowego w Przegorzalążach w Krakowie

dr Kazimierz Walasz

Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne

I. Położenie, historia

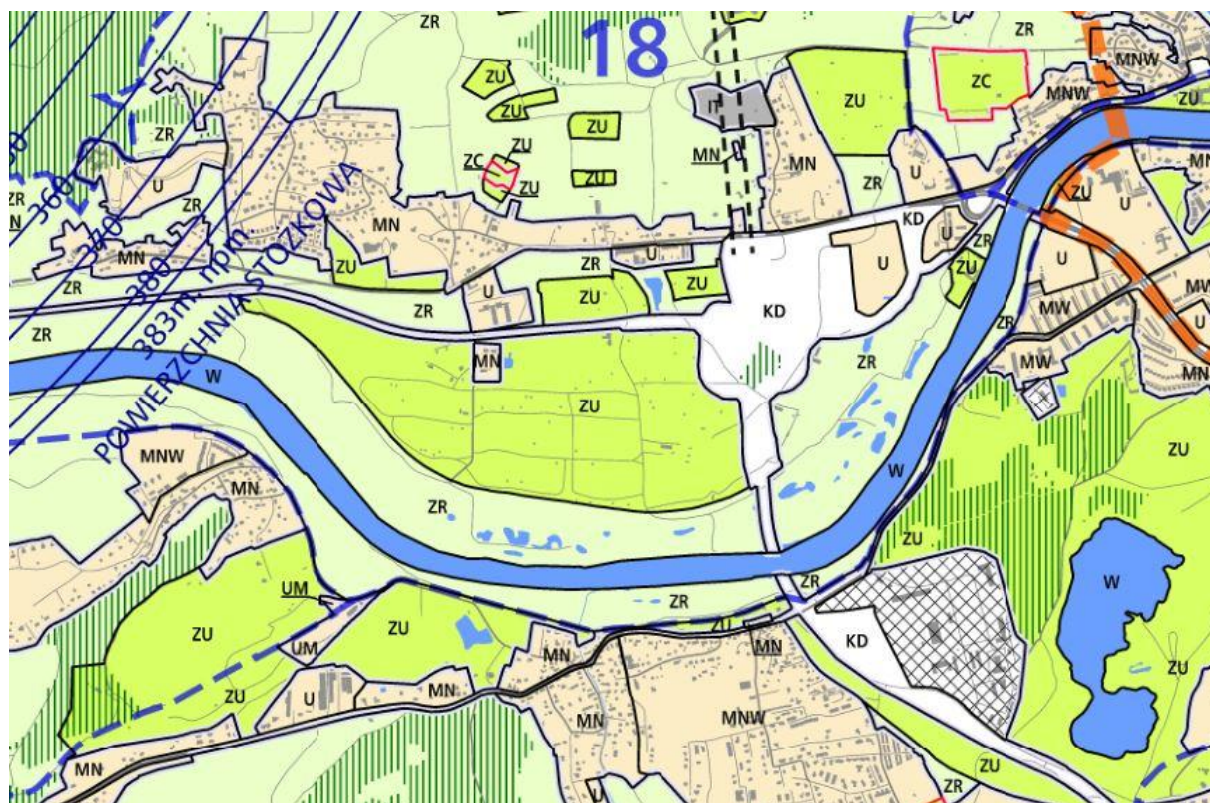
Las łęgowy w Przegorzalążach znajduje się na terenie Krakowa w międzywalu Wisły, wzdłuż lewego (północnego) jej brzegu - od ul. Wioślarskiej w kierunku zachodnim, na długości ok. 2 690 m. Szerokość łęgu wynosi od 188,5 m do 237,3 m. Powierzchnia tego obszaru, liczona w pasie od korony wału przeciwpowodziowego do brzegu Wisły, wynosi 52,77 ha. Las łęgowy powstał w tym miejscu w sposób całkowicie naturalny w wyniku sukcesji roślinnej w ciągu ostatnich 70 lat. Teren ten w części wschodniej stanowił przed drugą wojną światową obszar rezerwy wodociągów miejskich. Na całym terenie znajdowały się wyrobiska po eksploatacji żwiru i piasku, które obecnie tworzą malownicze stawki.

Fot. 1. Proponowane granice użytku ekologicznego Łęg Przegorzalążski.

II. Status formalny terenu lasu łęgowego w Przegorzalążach

Dokument "Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa" z 2014 r. ustala dla lasu łęgowego przeznaczenie jako teren zieleni nieurządzonej (ZR) z wyjątkiem wąskiego pasa przecinającego łąg, KD - tereny komunikacji - rezerwa terenu pod trasę puchowicką.

Mapa 1. Studium 2014. Tereny lasu łęgowego - ZR - tereny zieleni nieurządzonej, KD - tereny komunikacji.

Obszar lasu łęgowego objęty jest dwoma planami miejscowymi. Część zachodnia znajduje się w planie miejscowym "Przegorzaląży - Dolina Wisły" uchwalonym 25.05.2011 r. a część wschodnia objęta jest planem miejscowym „Dla wybranych obszarów przyrodniczych miasta Krakowa” – etap A z 12.09.2018 r. W części zachodniej cały łąg znajduje się w wydzieleni 2ZW - tereny zieleni na obwałowaniach (§ 31); § 31. 1. Wyznacza się TERENY ZIELENI NA OBWAŁOWANIACH (1ZW - 2ZW), podstawowym przeznaczeniem terenów pod zielenią urządzoną na obwałowaniach i międzywałach rzeki Wisły.

2. Jako przeznaczenie dopuszczalne ustala się możliwość lokalizacji:

- 1) obiektów małej architektury, z zastrzeżeniem ust. 3 pkt 3;
- 2) nie wyznaczonych na rysunku planu dojazdów, dojazdów pieszych i ścieżek rowerowych, z zastrzeżeniem ust. 3 pkt 3;
- 3) urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, z zastrzeżeniem ust. 3 pkt 3;
- 4) prowadzenia robót związanych z utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych.

3. Ustala się następujące warunki zagospodarowania terenów:

- 1) wskazuje się do ochrony – „Las łęgowy w Przegorzalążach”, poprzez zachowanie obszaru cennego przyrodniczo, ze skupiskami roślin i zwierząt, zlokalizowany w terenie oznaczonym symbolem 2ZW;

- 2) ze względu na położenie terenu w obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia określonymi w przepisach odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią;
 - 3) wszelkie działania inwestycyjne terenach 1ZW - 2ZW, w tym wymienione w ust. 2 należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony wód i ochrony przed powodzią, dotyczącymi zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych;
 - 4) zachowanie proporcji, aby łączna powierzchnia terenów związanych z przeznaczeniem dopuszczalnym nie stanowiła więcej niż 10% terenu.
- § 10. 1.1). n) ochrony występujących w terenie oznaczonym na rysunku planu symbolem 2ZW roślin chronionych, zgodnie z przepisami odrębnymi;

Mapa 2. Plan miejscowy "Przegorzaty - Dolina Wisły".

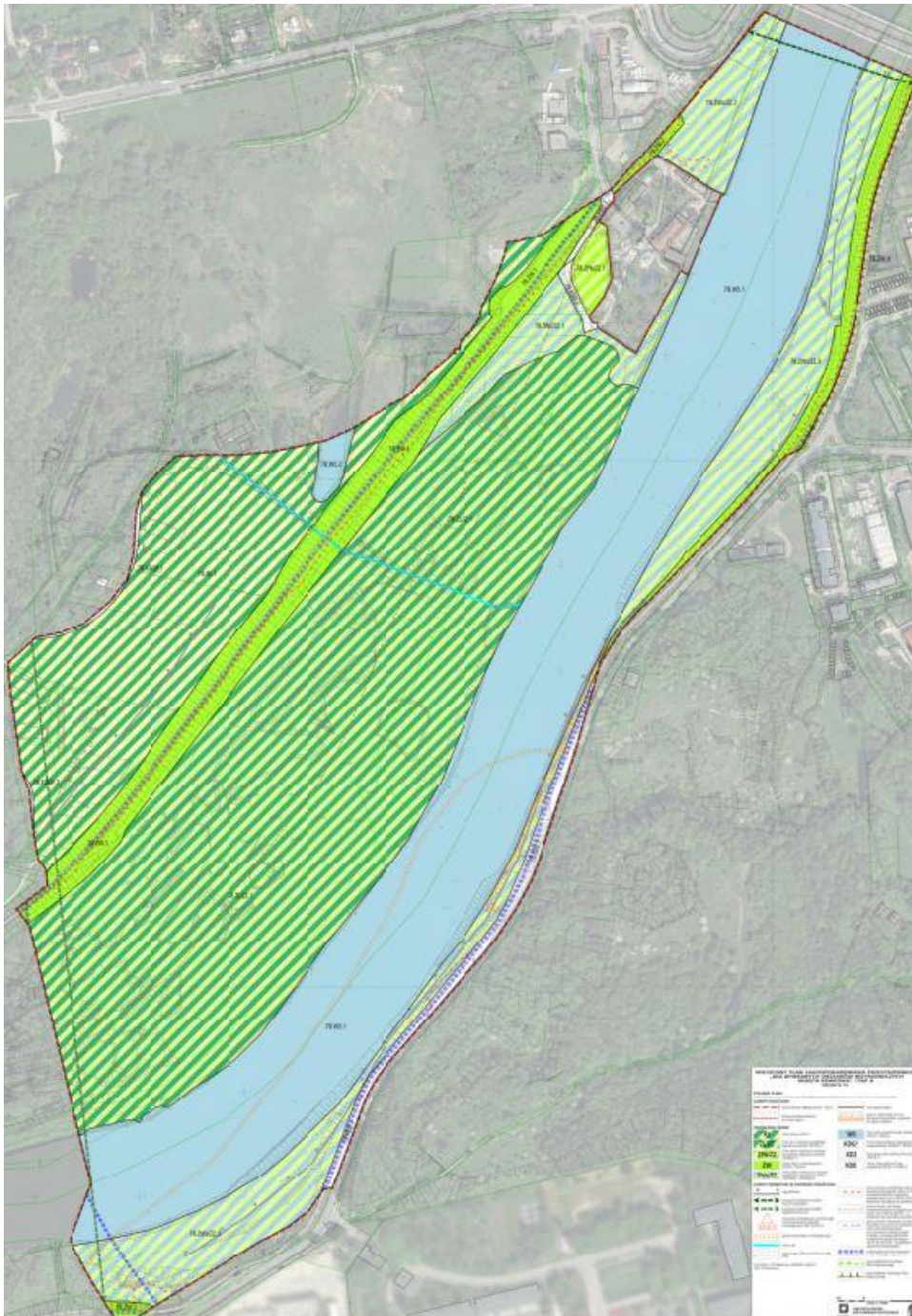
W części wschodniej teren łągu objęty jest planem „Dla wybranych obszarów przyrodniczych miasta Krakowa” – etap A - cały obszar tej części lasu łągowego znajduje się w wydzieleniu 78.ZL/ZZ.1. Regulacje dotyczące łągu są opisane w poniższych paragrafach planu:

§ 5. 1.7.k) Teren lasu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, o podstawowym przeznaczeniu pod las.

§ 27. 1. Wyznacza się teren lasu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, oznaczony symbolem 78.ZL/ZZ.1, o podstawowym przeznaczeniu pod las.

2. W zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, ustala się:

- 1) zakaz lokalizacji budynków;
- 2) zakaz stosowania nawierzchni bitumicznych i betonowych dla dróg leśnych;
- 3) minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego: 95 %;
- 4) maksymalną wysokość zabudowy: 5 m.

Mapa 3. Plan „Dla wybranych obszarów przyrodniczych miasta Krakowa” – etap A, obszar 78.

III. Rozpoznanie wartości przyrodniczej lasu łąkowego w Przegorzalach

W środowisku przyrodników i organizacji ekologicznych wartość lasu łąkowego w Przegorzalach był dobrze znana. Gdy w 1997 r. po powodzi, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie postanowił wyciąć las łąkowy w Przegorzalach, jako potencjalne zagrożenie powodziowe dla Krakowa, organizacje pozarządowe zdecydowanie się temu przeciwstawiły, co ocaliło łąg przed wycinką.

W 2005 r. ukazało się opracowanie wykonane przez Instytut Nauk o Środowisku Uniwersytetu Jagiellońskiego "Koncepcja ochrony różnorodności biologicznej miasta Krakowa" (Kudtek i in. 2005) w którym po raz pierwszy przedstawiono katalog najcenniejszych pod względem przyrodniczym terenów Krakowa. Wśród 36 najcenniejszych terenów znalazł się także łąg Przegorzalski.

23 października 2006 r. Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne złożyło do Prezydenta Krakowa 44 wnioski o utworzenie użytków ekologicznych w Krakowie, w tym wniosek o utworzenie użytku ekologicznego na terenie Łęgu Przegorzalskiego.

W latach 2006-2007 na zlecenie Urzędu Miasta Krakowa, zespół botaników sporządził mapę roślinności rzeczywistej Miasta Krakowa i wyznaczył obszary przyrodniczo najcenniejsze niezbędne dla zachowania równowagi ekosystemu miasta. Powstał "Atlas roślinności rzeczywistej Krakowa" (Dubiel, Szwaagrzyk 2008). Obszar lasu łęgowego w Przegorzalach znalazł się wśród obszarów którym przyznano najwyższą rangę wartości przyrodniczej.

W latach 2008-2009 r. w ramach zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Krakowa, wykonano opracowanie ekofizjograficzne w który m. in. wskazano Łęg Przegorzalski jako jeden z najcenniejszych terenów przyrodniczych (Gawroński, Walasz 2008, Walasz 2008, Degórska 2010). Tereny cenne pod względem przyrodniczym w Krakowie, w tym Łęg Przegorzalski wskazano także w opracowaniach książkowych środowiska przyrodniczego Krakowa (Gawroński, Walasz 2013, Walasz, 2013, Walasz, Gawroński 2013).

W dokumencie strategicznym opracowanym przez Miasto Kraków "Kierunki rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2017" wskazano Łęg Przegorzalski jako jeden z najcenniejszych terenów, który powinien stać się użytkiem ekologicznym.

W 2015 r. na zlecenie Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Krakowa wykonano opracowanie przyrodnicze na potrzeby planowanego użytku ekologicznego (Wiehle i in. 2015).

W ostatnich latach w tym terenie prowadzone są badania herpetologiczne przez dr Katarzynę Kurek z Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie. Nowsze dane na temat ornitofauny tego terenu pochodzą z Bazy obserwacji Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego, bazy E-Bird oraz informacji przekazanych przez różne osoby.

IV. Inwentaryzacja przyrodnicza

Informacje na temat przyrody Łęgu Przegorzalskiego zawarte w tym opracowaniu pochodzą z różnych niepublikowanych opinii przyrodniczych, publikacji i książek oraz dostępnych baz informacji o różnych gatunkach. Główne dane pochodzą z opracowania przyrodniczego wykonanego na potrzeby planowanego użytku ekologicznego, zleconego przez Wydział Kształtowania Środowiska UMK (Wiehle i in. 2015).

1. Zbiorowiska roślinne

Podstawowym siedliskiem jest nadrzeczny łęg wierzbowo-topolowy *Salici-Populetum*. Wyróżniono w nim także wikliny nadrzeczne *Salicetum triandro-viminalis*, zbiorowiska ziołorości nadrzecznych *Convolvuletalia sepium*, zbiorowiska roślin wodnych, zbiorowiska szuwarów właściwych *Phragmitopn* (stawki i ich otoczenie), a od strony wału przeciwpowodziowego - zbiorowiska ugorów i odłogów (Dubiel, Szwagrzyk 2008, Bajorek-Zydroń, Wężyk 2016).

W opracowaniu wykonanym pod kątem wykonania dokumentacji użytku ekologicznego w 2015 r. (Wiehle i in. 2015) wyróżnione jeszcze:

- szuwar mozgowy *Phalaridetum arundinaceae* na brzegu Wisły,
- jednogatunkowe zbiorowiska rzęs ze związku *Limnion gibbae* w stawach na wyrobiskach piasku/żwiru,
- szuwar pałki szerokolistnej *Typhetum latifoliae*,
- łopuszyny *Petasites hybridus*
- świeżą łąkę kośną *Arrhenatheretum elatioris* w zachodniej części,

2. Grzyby

Występowanie grzybów jest rozpoznane w niewielkim stopniu. Posiadamy jedynie jedno niepublikowane opracowanie dotyczące występowania grzybów występujących na martwy drewnie wykonane przez Grzegorza Karasińskiego w 2016 r. Opracowanie dowodzi dużej wartości przyrodniczej tego terenu pod kątem bioróżnorodności grzybów i wskazuje jeszcze na olbrzymi potencjał liczby nieodkrytych jeszcze grzybów w tym siedlisku, gdyż autor ocenił, że można spodziewać się w tym łęgu jeszcze 200 innych gatunków.

Autor stwierdził łącznie 103 gatunki grzybów, w tym 32 gatunki rzadkie znajdujące się na "Czerwonej liście grzybów wielkoowocnikowych w Polsce" (Wojewoda, Ławrynowicz 2006). Są to:

1. *Abortiporus biennis* (Bull.) Singer, czerwona lista kat. E (wymierający)
2. *Antrodia malicola* (Berk. & M.A. Curtis) Donk, czerwona lista kat. E (wymierający)
3. *Botryobasidium candicans* J. Erikss., czerwona lista kat. R (rzadki)
4. *Botryobasidium pruinatum* (Bres.) J. Erikss., czerwona lista kat. R (rzadki)
5. *Bulbillomyces farinosus* (Bres.) Jülich, czerwona lista kat. R (rzadki)
6. *Ceriporia auraniocarnescens* (Henn.) M. Pieri & B. Rivoire, gatunek znany w Polsce tylko z Białowieskiego Parku Narodowego i Kampinoskiego Parku Narodowego (po raz pierwszy stwierdzony w Polsce w 2013 roku).
7. *Ceriporia viridans* (Berk. & Broome) Donk, czerwona lista kat. R (rzadki)
8. *Ceriporiopsis consobrina* (Bres.) Ryvarden, bardzo rzadko notowany gatunek, znany dotychczas z dwóch stanowisk w Polsce (Kaszubski Park Krajobrazowy, Kampinoski Park Narodowy).
9. *Ceriporiopsis resinascens* (Romell) Domański, czerwona lista kat. E (wymierający)

10. *Cytidia salicina* (Fr.) Burt, czerwona lista kat. E (wymierający)
11. *Dendrothele alliacea* (Quél.) P.A. Lemke, czerwona lista kat. R (rzadki)
12. *Dichostereum effuscatum* (Cooke & Ellis) Boidin & Lanq., bardzo rzadki gatunek znany w Polsce tylko z Parku Narodowego Ujście Warty i Kampinoskiego Parku Narodowego.
13. *Exidia recisa* (Ditmar) Fr., czerwona lista kat. V (narażony)
14. *Hymenochaete cinnamomea* (Pers.) Bres., czerwona lista kat. E (wymierający)
15. *Hymenochaete tabacina* (Sowerby) Lév., czerwona lista kat. R (rzadki)
16. *Hyphoderma incrustatum* K. H. Larss., bardzo rzadki gatunek znany w Polsce tylko z dwóch stanowisk (rezerwat Łabowiec w Beskidzie Sądeckim i Kampinoski Park Narodowy).
17. *Hypochnicium polonense* (Bres.) Å. Strid, czerwona lista kat. R (rzadki)
18. *Lentinus tigrinus* (Bull.) Fr., czerwona lista kat. R (rzadki)
19. *Lyomyces erastii* (Saaren. & Kotir.) Hjortstam & Ryvarden, gatunek dotychczas był znany z jednego stanowiska w Polsce (Kampinoski Park Narodowy).
20. *Mycoacia fuscoatra* (Fr.) Donk, czerwona lista kat. E (wymierający)
21. *Mycoacia uda* (Fr.) Donk, czerwona lista kat. V (narażony)
22. *Oxyporus corticola* (Fr.) Ryvarden, czerwona lista kat. R (rzadki)
23. *Peniophorella clavigera* (Bres.) K.H. Larss, czerwona lista kat. Ex (wymarły lub zaginiony), w 2013 stanowisko gatunku po ponad 100 latach odnaleziono w Kampinoskim Parku Narodowym, obecnie jest to drugie współczesne stwierdzenie gatunku w Polsce.
24. *Peniophorella echinocystis* (J. Erikss. & Å. Strid) K.H. Larss., gatunek dotychczas znany w Polsce z jednego stanowiska w Kampinoskim Parku Narodowym.
25. *Phanerochaete jose-ferreirae* (D.A. Reid) D.A. Reid, czerwona lista kat. I (o nieokreślonym zagrożeniu)
26. *Phlebia albida* H. Post, czerwona lista kat. Ex (wymarły lub zaginiony), w ostatnich latach odnaleziono kilka nowych stanowisk w Polsce, wymaga zmiany kategorii zagrożenia na czerwonej liście.
27. *Phlebia nitidula* (P. Karst.) Ryvarden, gatunek znany dotychczas w Polsce z jednego stanowiska w Kampinoskim Parku Narodowym.
28. *Phlebia rufa* (Pers.) M.P. Christ., czerwona lista kat. R (rzadki)
29. *Phlebia subochracea* (Bres.) J. Erikss. & Ryvarden, czerwona lista kat. Ex (wymarły lub zaginiony), grzyb związany z wilgotnymi lasami liściastymi, w ostatnich latach stwierdzono ponownie jego obecność na terenie Polski na kilku stanowiskach, wymaga zmiany kategorii zagrożenia.
30. *Phlebia tremelloidea* (Bres.) Parmasto, bardzo rzadki gatunek znany z dwóch stanowisk w Polsce (Białowieski Park Narodowy, Kampinoski Park Narodowy).
31. *Physisporinus vitreus* (Pers.) P. Karst., czerwona lista kat. R (rzadki)
32. *Trechispora stevenssonii* (Berk. & Broome) K.H. Larss., bardzo rzadki gatunek znany w Polsce z dwóch stanowisk (okolice Białegostoku i Kampinoski Park Narodowy).

Tab. 1. Pozostałe gatunki grzybów związanych z martwym drewnem stwierdzone w lesie łągowym w Przegorzalach.

1	<i>Athelia decipiens</i> (Höhn. & Litsch.) J. Erikss.
2	<i>Auricularia auricula-judae</i> (Bull.) Fr.
3	<i>Auriculariopsis ampla</i> (Lév.) Maire
4	<i>Bjerkandera adusta</i> (Willd.) P. Karst.
5	<i>Botryobasidium aureum</i> Parmasto
6	<i>Botryobasidium subcoronatum</i> (Höhn. & Litsch.) Donk
7	<i>Botryohypochnus isabellinus</i> (Fr.) J. Erikss.
8	<i>Brevicellicium olivascens</i> (Bres.) K.H. Larss. & Hjortstam

9	<i>Byssomerulius corium</i> (Pers.) Parmasto
10	<i>Chondrostereum purpureum</i> (Schum.) Pouzar
11	<i>Coniophora puteana</i> (Schum.) P. Karst.
12	<i>Corticium roseum</i> Pers.
13	<i>Cylindrobasidium laeve</i> (Pers.) Chamuris
14	<i>Daedaleopsis confragosa</i> (Bolt.) Schröt.
15	<i>Datronia mollis</i> (Sommerf.) Donk
16	<i>Fomes fomentarius</i> (L.) Kickx
17	<i>Fomitiporia punctata</i> (P. Karst.) Murrill
18	<i>Fomitopsis pinicola</i> (Swartz) P. Karst.
19	<i>Funalia trogii</i> (Berk.) Bondartsev & Singer
20	<i>Fuscoporia contigua</i> (Pers.) G. Cunn.
21	<i>Ganoderma applanatum</i> (Pers.) Pat.
22	<i>Gloiothele lactescens</i> (Berk.) Hjortstam
23	<i>Hyphoderma argillaceum</i> (Bres.) Donk
24	<i>Hyphoderma medioburiense</i> (Burt) Donk
25	<i>Hyphoderma roseocremeum</i> (Bres.) Donk
26	<i>Hyphoderma setigerum</i> ((Fr.) Donk
27	<i>Hyphodontia arguta</i> (Fr.) J. Erikss.
28	<i>Hyphodontia pallidula</i> (Bres.) J. Erikss.
29	<i>Kneiffiella barba-jovis</i> (Bull.) P. Karst.
30	<i>Laetiporus sulphureus</i> (Bull.) Murrill
31	<i>Lentinus suavissimus</i> Fr.
32	<i>Lyomyces sambuci</i> (Pers.) P. Karst.
33	<i>Merismodes anomala</i> (Pers.) Singer
34	<i>Peniophora cinerea</i> (Pers.) Cooke
35	<i>Peniophora incarnata</i> (Pers.) P. Karst.
36	<i>Peniophora violaceolivida</i> (Sommerf.) Massee
37	<i>Peniophorella praetermissa</i> (P. Karst.) K.H. Larss.
38	<i>Peniophorella pubera</i> (Fr.) P. Karst.
39	<i>Phanerochaete sordida</i> (P. Karst.) J. Erikss. & Ryvarden
40	<i>Phanerochaete tuberculata</i> (P. Karst.) Parmasto
41	<i>Phanerochaete velutina</i> (DC) P. Karst.
42	<i>Phellinus conchatus</i> (Pers.) Quél.
43	<i>Phellinus igniarius</i> (L.) Quél.
44	<i>Phlebia tremellosa</i> (Schrad.) Nakasone & Burds.
45	<i>Physisporinus sanguinolentus</i> (Alb. & Schwein.) Pilát
46	<i>Pleurotus ostreatus</i> (Jacq.) P. Kumm.
47	<i>Polyporus badius</i> (Pers.) Schwein.
48	<i>Polyporus ciliatus</i> Fr.
49	<i>Polyporus squamosu</i> (Huds.) Fr.
50	<i>Radulomyces confluens</i> (Fr.) M.P. Christ.
51	<i>Schizophyllum commune</i> Fr.
52	<i>Schizopora flavipora</i> (Berk. & M.A. Curtis ex Cooke) Ryvarden
53	<i>Schizopora paradoxa</i> (Schrad.) Donk

54	<i>Schizopora radula</i> (Pers.) Hallenb.
55	<i>Scopuloides rimosa</i> (Cooke) Jülich
56	<i>Sistotrema brinkmannii</i> (Bres.) J. Erikss.
57	<i>Steccherinum bourdotii</i> Saliba & A. David
58	<i>Stereum hirsutum</i> (Willd.) Gray
59	<i>Stereum rugosum</i> (Pers.) Fr.
60	<i>Subulicystidium longisporum</i> (Pat.) Parmasto
61	<i>Tomentellopsis echinospora</i> (Ellis) Hjortstam
62	<i>Trametes hirsuta</i> (Wulf.) Pilát
63	<i>Trametes ochracea</i> (Pers.) Gilbertson & Ryvarde
64	<i>Trametes suaveolens</i> (L.) Fr.
65	<i>Trametes versicolor</i> (L.) Pilát
66	<i>Trechispora farinacea</i> (Pers.) Liberta
67	<i>Tremella mesenterica</i> (Schaeff.) Retz.
68	<i>Tulasnella albida</i> Bourdot & Galzin
69	<i>Xylodon brevisetus</i> (P. Karst.) Hjortstam & Ryvarde
70	<i>Xylodon crustosus</i> (Pers.) Chevall.

Rośliny naczyniowe

W podstawowym siedlisku tego terenu, tj. w łągu wierzbowo-topolowy *Salici-Populetum* najważniejszymi gatunkami roślin naczyniowych, tworzących jego strukturę i krajobraz, są topole i wierzby. W łągu stwierdzono sześć gatunków inwazyjnych, obcego pochodzenia.

W 2020 r. na jednym ze stawów w zachodniej części kompleksu leśnego stwierdzono salwinie pływającą *Salvinia natans* (Obserwacja Ł. Mielczarek, 6.10.2020 r., działka 31/7, współrzędne: N 50°02.535', E 019°54.042'). Jest to gatunek podlegający ścisłej ochronie gatunkowej.

Tab. 2. Wykaz roślin naczyniowych łągu Przegorzalskiego wymienionych w opracowaniu z 2015 r. (Wiehle i in. 2015)

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	wierzba biała	<i>Salix alba</i>
2	wierzba iwa	<i>Salix caprea</i>
3	wierzba krucha	<i>Salix fragilis</i>
4	wierzba szara	<i>Salix cinerea</i>
5	wierzba witwa	<i>Salix viminalis</i>
6	topola biała	<i>Populus alba</i>
7	topola biała	<i>Populus alba</i>
8	topola czarna	<i>Populus nigra</i>
9	topola euroamerykańska	<i>Populus x euroamericana</i>
10	topola osika	<i>Populus tremula</i>
11	topola szara	<i>Populus x canescens</i>
12	głóg jednoszyjkowy	<i>Crataegus monogyna</i>
13	czeremcha pospolita	<i>Padus avium</i>
14	dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>

15	olsza czarna	<i>Alnus glutinosa</i>
16	brzoza brodawkowata	<i>Betula pendula</i>
17	dereń świdwa	<i>Cornus sanguinea</i>
18	klon jawor	<i>Acer pseudoplatanus</i>
19	jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>
20	bez czarny	<i>Sambucus nigra</i>
21	kruszyna pospolita	<i>Frangula alnus</i>
22	glistnik jaskótcze ziele	<i>Chelidonium majus</i>
23	bluszcz kurdybanek	<i>Glechoma hederacea</i>
24	bodiszek żałobny	<i>Geranium phaeum</i>
25	czyściec leśny	<i>Stachys sylvatica</i>
26	gwiazdnica gajowa	<i>Stellaria nemorum</i>
27	jaskier rozłogowy	<i>Ranunculus repens</i>
28	jeżyna popielica	<i>Rubus caesius</i>
29	kostrzewa olbrzymia	<i>Festuca gigantea</i>
30	kuklik pospolity	<i>Geum urbanum</i>
31	mozga trzciniowata	<i>Phalaris arundinacea</i>
32	nerecznica krótkoostna	<i>Dryopteris carthusiana</i>
33	niecierpek pospolity	<i>Impatiens noli-tangere</i>
34	podagrycznik pospolity	<i>Aegopodium podagraria</i>
35	pokrzywa zwyczajna	<i>Urtica dioica</i>
36	przytulia czepna	<i>Galium aparine</i>
37	rzęsa drobna	<i>Lemna minor</i>
38	szczaw tępolistny	<i>Rumex obtusifolius</i>
39	świerżbek bulwiasty	<i>Chaerophyllum bulbosum</i>
40	świerżbek korzenny	<i>Chaerophyllum aromaticum</i>
41	tojeść rozestana	<i>Lysimachia nummularia</i>
42	trubula leśna	<i>Anthriscus silvestris</i>
43	wiązówka błotna	<i>Filipendula ulmaria</i>
45	wyka płotowa	<i>Vicia sepium</i>

Tab. 3. Rośliny inwazyjne obcego pochodzenia

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	kolczurka klapowana	<i>Echinocystis lobata</i>
2	niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i>
3	niecierpek gruczołowaty	<i>Impatiens glandulifera</i>
4	rdestowiec ostrokończysty	<i>Reynoutria japonica</i>
5	rdestowiec sachaliński	<i>Reynoutria sachalinensis</i>
6	winobluszcz zaroślowy	<i>Panthenocissus inserta</i>

3. Mięczaki - małże i ślimaki

Informacje pochodzą z inwentaryzacji przyrodniczej z 2015 r. (Wiehle i in.2015). Na uwagę zasługuje stwierdzenie dwóch gatunków ślimaków objętych ochroną częściową w Polsce - ślimaka żółtawego *Helix lutescens* i ślimaka winniczka *Helix pomatia*. Szczególnie interesujące jest stwierdzenie licznej populacji ślimaka długowłosego *Trichia villosula*. Gatunek ten znajduje się na "Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce" jako bliski zagrożenia (Głowaciński 2002). Łęg jest optymalnym siedliskiem dla tego gatunku. Szacuje się jego populację na ok. 1000 osobników.

3.1. Małże

1. szczeżuja pospolita *Anodonta anatina*

3.2. Ślimaki wodne

Tab. 4. Ślimaki wodne Łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	zawójka rzeczna	<i>Valvata naticina</i>
2	zawójka pospolita	<i>Valvata piscinalis</i>
3	zagrzebka pospolita	<i>Bithynia tentaculata</i>
4	zawijka pospolita	<i>Aplexa hypnorum</i>
5	rozdętka pospolita	<i>Physa fontinalis</i>
6	śluziarka pospolita	<i>Lymnaea palustris</i>
7	śluziarka moczarowa	<i>Galba truncatula</i>
8	śluziarka stawowa	<i>Lymnaea stagnalis</i>
9	zatozeczek moczarowy	<i>Anisus spirorbis</i>
10	zatozeczek skręcony	<i>Bathyomphalus contortus</i>
11	zatozeczek pospolity	<i>Planorbis planorbis</i>
12	zatozeczek rogowy	<i>Planorbis barbus</i>
13	kruszynka delikatna	<i>Muscilium lacustre</i>
14	grozdkówka rzeczna	<i>Pisidium amnicum</i>
15	grozdkówka pospolita	<i>Pisidium casertanum</i>

3.3. Ślimaki lądowe

Tab. 5. Ślimaki lądowe Łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	bursztynka pospolita	<i>Succinea pustris</i>
2	śluziarka mała	<i>Cochlicopa lubricella</i>
3	poczwarówka pospolita	<i>Pupilla muscorum</i>
4	śluziaczek gładki	<i>Vallonia pulchella</i>
5	śluziarka zeberkowana	<i>Nesovitrea hammonis</i>
6	śluziarka dwufałdkowa	<i>Balea biplicata</i>

7	świdrzyk lśniący	<i>Cochlodina laminata</i>
8	świdrzyk fałdzisty	<i>Laciniaria plicata</i>
9	zaroślarka pospolita	<i>Bradybaena fruticum</i>
10	wstężyk ogrodowy	<i>Cepaea hortensis</i>
11	wstężyk gajowy	<i>Cepaea nemoralis</i>
12	ślimak żółtawy	<i>Helix lutescens</i>
13	ślimak winniczek	<i>Helix pomatia</i>
14	ślimak przydrożny	<i>Helicella obvia</i>
15	ślimak zaroślowy	<i>Arianta arbustorum</i>
16	ślimak długowłosa	<i>Trichia villosula</i>
17	ślimak dwuzębny	<i>Perforatella bidentata</i>
18	ślimak łąkowy	<i>Perforatella rubiginosa</i>

3.4. Ślimaki nagie

Stwierdzono gatunki należące do dwóch rodzin: ślinikowatych *Arionidae* oraz pomrowikowatych *Agriolimacidae*.

Tab. 6. Ślimaki nagie łągu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	ślinik lużytański	<i>Arion lusitanicus</i>
2	ślinik wielki	<i>Arion rufus</i>
3	ślinik rdzawy	<i>Arion subfuscus</i>
4	pomrowik plamisty	<i>Deroceras reticulatum</i>
5	pomrowik Sturaniego	<i>Deroceras sturanyi</i>
6	pomrowik mały	<i>Deroceras laeve</i>
7	pomrów żółtawy	<i>Limax flavus</i>
8	pomrów wielki	<i>Limax maximus</i>

4. Owady

Informacje pochodzą z inwentaryzacji przyrodniczej z 2015 r. (Wiehle i in.2015). Badaniami w latach 1997-2015 objęto pszczołowate, chrząszcze i ważki. Wykazano obecność 7 gatunków pszczołowatych *Apidae*, 67 gatunków chrząszczy *Cerambycidae*, z czego 19 związanych jest z akwenami wodnymi oraz 33 gatunki ważek *Odonata*. W tej grupie sześć gatunków trzmieli jest objęta ochroną częściową - trzmiel rudy, kamiennik, ziemny, łąkowy, leśny i zmienny. Ochroną częściową są objęte trzy gatunki chrząszczy - biegacz skórzasty, biegacz gładki i biegacz Ulricha. Wśród kózkowatych *Cerambycidae* dominują gatunki kambioksylofagiczne, związane z martwym drewnem. Dwa gatunki ważek - trzepla zielona i zalotka większa są objęte ochroną ścisłą.

4.1. Błonkoskrzydłe

pszczołowate *Apidae*

Tab. 7. Trzmiele Łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	trzmiel rudy	<i>Bombus pascuorum</i>
2	trzmiel kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>
3	trzmiel ziemny	<i>Bombus terrestris</i>
4	trzmiel łąkowy	<i>Bombus pratorum</i>
5	trzmiel leśny	<i>Bombus sylvarum</i>
6	trzmiel zmienny	<i>Bombus humilis</i>
7	trzmielec ziemny	<i>Bombus vestalis</i>

4.2. Chrząszcze

Na terenie lasu łęgowego stwierdzono chrząszcze z następujących rodzin:

4.2.1. pływakowate *Dytiscidae*

Tab. 8. Pływakowate Łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	pływak żółto-brzeżek	<i>Dytiscus marginalis</i>
2	kreśliniek	<i>Graphoderes cinereus</i>
3	topień	<i>Cybister lateralmarginalis</i>
4	toniak zeberkowany	<i>Acilius sulcatus</i>
5	pepłon jajowaty	<i>Hyphydrus ovatus</i>
6	halawnik	<i>Hydroporus planus</i>
7	rojek	<i>Hygrotus inaequalis</i>
8	wypuklik	<i>Coelambus impressopunctatus</i>
9	smużon malutki	<i>Graptodytes pictus</i>
10		<i>Agabus bipustulatus</i>
11		<i>Bidessus unistriatus</i>
12		<i>Noterus crassicornis</i>
13	pogrązek	<i>Laccophilus minutus</i>
14	grążak	<i>Ilybius fuliginosus</i>

4.2.2. kałużnicowate *Hydrophilidae*

Tab. 9. Kałużnicowate Łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	kałużnica czarnozielona	<i>Hydrous piceus</i>
2	kałużnik biegaczowaty	<i>Hydrophilus caraboides</i>
3	wywłoka	<i>Hydrobius fuscipes</i>
4		<i>Enochrus ochropterus</i>
5		<i>Laccobius minutus</i>

4.2.3. trzyszczowate *Cicindelidae*

Tab. 10. Trzyszczowate Łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	trzyszcz płamiec	<i>Cicindela campestris</i>
2	trzyszcz piaskowiec	<i>Cicindela hybrida</i>

4.2.4. biegaczowate *Carabidae*

Tab. 11. Biegaczowate Łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	biegacz skórzasty	<i>Carabus coriaceus</i>
2	biegacz fioletowy	<i>Carabus violaceus</i>
3	biegacz gładki	<i>Carabus glabratus</i>
4	biegacz Ulricha	<i>Carabus ulrichii</i>
5	biegacz wręgaty	<i>Carabus cancellatus</i>
6	biegacz gajowy	<i>Carabus nemoralis</i>
7	biegacz ogrodowy	<i>Carabus hortensis.</i>

4.2.5. żukowate *Scarabaeidae*

Tab. 12. Żukowate Łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	chrabąszcz kasztanowiec	<i>Melolontha hippocastani</i>
2	chrabąszcz majowy	<i>Melolontha melolontha</i>
3	ogrodnica niszczylistka	<i>Phyllopertha horticola</i>
4	listnik zmienno-barwny	<i>Anomala dubia</i>
5	jedwabek brunatny	<i>Serica brunna</i>
6	guniak czerwcyk	<i>Amphimallon solstitiale</i>
7	kruszczyca złotawka	<i>Cetonia aurata</i>
8	kwietnica miedzista	<i>Netocia metallica</i>
9	kopcyiak natrawny	<i>Hoplia graminicola</i>
10	orszoł prążkowany	<i>Trichius fasciatus</i>
11	łanocha pobrzęcz	<i>Oxythyrea funesta</i>
12	krzywonóg półskrzydlak	<i>Valgus hemipterus</i>

4.2.6. kózkowate *Cerambycidae*

Tab. 13. Kózkowate Łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	wonnicza piżmówka	<i>Aromia moschata</i>

2	kurtek mniejszy	<i>Molorchus minor</i>
3	węglarek dębowy	<i>Ropalopus clavipes</i>
4	węglarek głogowy	<i>Ropalopus macropus</i>
5	ściga fioletowa	<i>Callidium violaceum</i>
6	cioch barwny	<i>Anaglyptus mysticus</i>
7	tryk klonowiec	<i>Chlorophorus varius</i>
8	tryk lipowiec	<i>Chlorophorus herbstii</i>
9	biegowiec osowaty	<i>Clytus arietis</i>
10	łuczniak korzeniowiec	<i>Stenocorus meridianus</i>
11	rozpylak topolowy	<i>Dinoptera collaris</i>
12	pętlak czteropaskowy	<i>Leptura quadrifasciata</i>
13	pętlak zmarszczkowany	<i>Leptura aethiops</i>
14	zmorsznik paskoczułki	<i>Brachyleptura maculicornis</i>
15	strangalia plamista	<i>Rutpela maculata</i>
16	strangalia czarniawa	<i>Stenurella melanura</i>
17	rypiak	<i>Anaesthetis testacea</i>
18	kozulka kosmatka	<i>Pogonocherus hispidulus</i>
19	naśliwiec lilipucik	<i>Tetrops praeusta</i>
20	capoń mglisty	<i>Leiopus nebulosus</i>
21	rzemlik plamisty	<i>Saperda scalaris</i>
22	rzemlik osikowiec	<i>Saperda populnea</i>
23	rzemlik topolowiec	<i>Saperda carcharias</i>
24	obwężyn lipowiec	<i>Stenostola ferrea</i>
25	dłużynka dwukropkowa	<i>Oberea oculata</i>
26	zielarka baldaszkowa	<i>Phytoecia nigripes</i>
27	zgrzytnica zielonkawowłosa	<i>Agapanthia villosoviridescens</i>

4.3. Muchówki

Stwierdzono dwa gatunki muchówek wymienionych w Czerwonej Księdze (obs. Ł. Mielczarek). *Pocota personata* - brak nazwy polskiej, należy do bzygowatych *Syrphidae*. Stwierdzony 25.04.2020 r. na pnium dziuplastej wierzby (działka 122/2) oraz topoli białej (działka 112).

Xylomyia maculata - brak nazwy polskiej, należy do pośniadkowatych *Xylomyiidae*. Stwierdzono 25.04.2020 r. larwy w pnium dziuplastej wierzby (działka 122/2).

W Czerwonej Księdze obydwa gatunki posiadają status VU - gatunek zagrożony wyginięciem.

4.4. Wążki

Tab. 14. Wążki łągu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	świtezianka błyszcząca	<i>Calopteryx splendens</i>
2	straszka pospolita	<i>Sympecma fusca</i>
3	pałątka podobna	<i>Lestes dryas</i>

4	pałątka pospolita	<i>Lestes sponsa</i>
5	pałątka zielona	<i>Lestes viridis</i>
6	pióronóg zwykły	<i>Platycnemis pennipes</i>
7	tężnica wytworna	<i>Ischnura elegans</i>
8	nimfa stawowa	<i>Enallagma cyathigerum</i>
9	łunica czerwona	<i>Pyrrhosoma nymphula</i>
10	łątka dziewczeczka	<i>Coenagrion puella</i>
11	łątka wczesna	<i>Coenagrion pulchellum</i>
12	oczobarwnica większa	<i>Erythromma najas</i>
13	oczobarwnica mniejsza	<i>Erythromma viridulum</i>
14	żagnica południowa	<i>Aeshna affinis</i>
15	żagnica sina	<i>Aeshna cyanea</i>
16	żagnica wielka	<i>Aeshna grandis</i>
17	żagnica jesienna	<i>Aeshna mixta</i>
18	husarz większy	<i>Anax imperator</i>
19	gadziogłówka pospolita	<i>Gomphus vulgatissimus</i>
20	trzepla zielona	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
21	szklarka zielona	<i>Cordulia aenea</i>
22	miedziopierś metaliczna	<i>Somatochlora metallica</i>
23	miedziopierś żółtopłama	<i>Somatochlora flavomaculata</i>
24	ważka płaskobrzucha	<i>Libellula depressa</i>
25	ważka czteropłama	<i>Libellula quadrimaculata</i>
26	lecicha pospolita	<i>Orthetrum cancellatum</i>
27	szablak szkocki	<i>Sympetrum danae</i>
28	szablak żółty	<i>Sympetrum flaveolum</i>
29	szablak krwisty	<i>Sympetrum sanguineum</i>
30	szablak podobny	<i>Sympetrum striolatum</i>
31	szablak zwyczajny	<i>Sympetrum vulgatum</i>
32	zalotka czerwonawa	<i>Lucorrhinia rubicunda</i>
33	zalotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>

5. Ryby

Informacje pochodzą z inwentaryzacji przyrodniczej z 2015 r. (Wiehle i in. 2015). W stawkach dominującym gatunkiem jest czebaczek amurski *Pseudorasbora parva*. Jest to gatunek inwazyjny. Uważa się, że przyczynia się do eutrofizacji zbiorników poprzez wyjadanie zooplanktonu. Zjada też ikrę i narybek innych gatunków ryb.

Tab. 15. Ryby Łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	ciernik	<i>Gasterosteus aculeatus</i>
2	ślonecznica pospolita	<i>Leucaspis delineatus</i>
3	karaś pospolity	<i>Carassius carassius</i>
4	karaś srebrzysty	<i>Carassius gibelio</i>

5	szczupak pospolity	<i>Esox lucius</i>
6	okoń pospolity	<i>Perca fluviatilis</i>
7	płoc	<i>Rutilus rutilus</i>
8	lin	<i>Tinca tinca</i>
9	czebaczek amurski	<i>Pseudorasbora parva</i>

6. Płazy, gady

Listę gatunków sporządzono na podstawie opracowania Wiehle i in. 2015 oraz informacji dr Katarzyny Kurek prowadzącej obecnie badania herpetofauny w łągu Przegorzalskim. Stwierdzono 7 gatunków płazów i dwa gatunki gadów. Cztery gatunki są szczególnie cenne. Są to rzekotka drzewna *Hyla arborea/orientalis*, kumak nizinny *Bombina bombina*, żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae* i żaba moczarowa *Rana arvalis* wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, str. 7). W opracowaniu z 2015 r. (Wiehle i in. 2015) oceniono łączną liczebność żab zielonych na 800 osobników, żaby trawnej na kilkaset os., żaby moczarowej na 50 os., a zaskrońca na 200 os. Niezmiernie ważne jest odkrycie Katarzyny Kurek, że płazy z obszaru łągu Przegorzalskiego migrują na południe, do miejsc zimowania przez Wisłę, w rejon Skątek Twardowskiego. Także płazy zasiedlające tereny na północ od łągu za wałem są w obszarze siedliskowym połączonym z łągiem. Oznacza to, że realizacja właściwej ochrony płazów w tym obszarze powinna objąć tereny także po północnej stronie wału Wisły, a także w pasie między korytem Wisły a Skątkami Twardowskiego i terenami sąsiednimi.

Tab. 16. Płazy łągu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	rzekotka drzewna	<i>Hyla arborea/orientalis</i>
2	traszka zwyczajna	<i>Triturus vulgaris</i>
3	kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>
4	ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>
5	żaba jeziorkowa	<i>Pelophylax lessonae</i>
6	żaba wodna	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>
7	żaba śmieszka	<i>Pelophylax ridibundus</i>
8	żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>
9	żaba moczarowa	<i>Rana arvalis</i>

Tab. 17. Gady łągu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	zaskrońiec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>
2	jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>

7. Ptaki

Listę gatunków ptaków sporządzono w oparciu o opracowanie z 2015 r. (Wiehle i in. 2015) i obserwacje z Bazy danych Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego, bazy E-Bird oraz informacji innych osób. W opracowaniu z 2015 r. stwierdzono 85 gatunków ptaków. Obecnie aktualna lista gatunków obserwowanych w Łęgu Przegorzalskim wynosi 106 (Tab.).

W Łęgu stwierdzono 55 gatunków lęgowych, 10 gatunków, których gniazdowanie jest możliwe i nie można go wykluczyć, gdyż gatunki te pojawiają się w obszarze Łęgu w okresie lęgowym, a gniazdują poza tym terenem, 30 gatunków, które obserwowane są w Łęgu w czasie przelotu, zimowania i w okresie lęgowym, jednak nie są to gatunki potencjalnie lęgowe. 11 gatunków zaliczono do gatunków przelotnych, które pojawiają się w obszarze Łęgu, ale nie korzystają z siedlisk Łęgu.

Do najcenniejszych gatunków należą ślepowron *Nycticorax nycticorax*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, gąsiorek *Lanius collurio*, derkacz *Crex crex* wymienione w załączniku I Dyrektywy Ptasiej (79/409/EWG). Cennym gatunkiem jest też kobuz *Falco subbuteo*, po raz pierwszy wykazany jako lęgowy w Krakowie (dokumentacja Artur Turyna). Nie stwierdzono lęgów ślepowrona, a jedynie stałą obecność w okresie lęgowym, co dowodzi, że obszar Łęgu stanowi część żerowiskową jego terytorium lęgowego.

Sam Łęg Przegorzalski jest niezwykle wartościowy ze względu na bogatą reprezentację dzięciołów związanych z występowaniem dużej ilości martwego drewna. Jest to też ważny obszar odpoczynku i żerowania ptaków migrujących doliną Wisły.

W Łęgu znajduje się drugie co wielkości noclegowisko kormorana czarnego *Phalacrocorax carbo*. Codziennie w okresie zimowym nocuje tu od 50 do 120 kormoranów. Łęg jest też miejscem zbiorowego nocowania srok oraz wron siwych.

Tab. 18. Ptaki Łęgu Przegorzalskiego. Symbole: L - lęgowy, Lz - lęgowy poza obszarem Łęgu, Soz - łęg siedliskiem odpoczynku i żerowania, P - gatunek przelotny.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status gatunku	par
1	łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	P	
2	głowienka	<i>Aythya ferina</i>	Soz	
3	świstun	<i>Mareca penelope</i>	Soz	
4	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	L	3-5
5	cyraneczka	<i>Anas crecca</i>	Soz	
6	bazant	<i>Phasianus colchicus</i>	L	2-3
7	kuropatwa	<i>Perdix perdix</i>	L	1
8	perkozek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Soz	
9	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	P	
10	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L	2-3
11	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	P	
12	jerzyk	<i>Apus apus</i>	Lz	
13	kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	L	3
14	wodnik	<i>Rallus aquaticus</i>	Lz	
15	derkacz	<i>Crex crex</i>	L	1-2
16	kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	L	3-4
17	łyska	<i>Fulica atra</i>	L	2
18	słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	Soz	
19	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	P	

20	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	P	
21	mewa białogłowa	<i>Larus cachinnans</i>	P	
22	rybitwa rzeczna	<i>Sterna hirundo</i>	Soz	
23	bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	P	
24	bączek	<i>Ixobrychus minutus</i>	L	1-3
25	ślepowron	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Lz	
26	czapla modronosa	<i>Ardeola ralloides</i>	Soz	
27	czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	Lz	
28	czapla biała	<i>Ardea alba</i>	Soz	
29	kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Soz	
30	błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	P	
31	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	L	1-2
32	myszolów	<i>Buteo buteo</i>	L	1
33	uszatka	<i>Asio otus</i>	L	1
34	puszczyk	<i>Strix aluco</i>	L	1
35	krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>	L	1-2
36	dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>	L	1
37	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	L	1
38	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	Soz	
39	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	L	1
40	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	L	2
41	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	L	4-5
42	zimirdek	<i>Alcedo atthis</i>	L	1
43	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	Lz	
44	kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	L	1
45	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	L	1
46	gąsiorzek	<i>Lanius collurio</i>	L	4
47	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	L	1
48	sroka	<i>Pica pica</i>	Lz	
49	kawka	<i>Corvus monedula</i>	L	10
50	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	P	
51	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	L	1
52	sikora uboga	<i>Poecile palustris</i>	L	2-3
53	czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>	L	1
54	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L	3-4
55	bogatka	<i>Parus major</i>	L	15
56	remiz	<i>Remiz pendulinus</i>	L	2
57	skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	P	
58	brzęczka	<i>Locustella luscinioides</i>	Soz	
59	strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>	L	4
60	rokitniczka	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Soz	
61	łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	L	4
62	trzciniak	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	L	1
63	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	Soz	
64	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	L	3

65	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	L	8-10
66	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	Lz	
67	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L	10
68	gajówka	<i>Sylvia borin</i>	Soz	
69	jarzębatka	<i>Curruca nisoria</i>	Soz	
70	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	L	10-12
71	piegża	<i>Curruca curruca</i>	Lz	
72	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	Soz	
73	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	L	4-5
74	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	L	1-2
75	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L	1-2
76	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	L	10-12
77	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L	13
78	muchotówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	Soz	
79	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	L	5
80	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	L	1
81	słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	L	3-4
82	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Soz	
83	muchotówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	Soz	
84	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Soz	
85	pokląskwa	<i>Saxicola rubetra</i>	Soz	
86	kląskawka	<i>Saxicola rubicola</i>	L	1
87	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	L	2-3
88	drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	Soz	
89	kos	<i>Turdus merula</i>	L	5-7
90	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	Soz	
91	pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	L	3-4
92	mazurek	<i>Passer montanus</i>	Lz	
93	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	P	
94	pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	Soz	
95	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L	2
96	jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	Soz	
97	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Soz	
98	dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>	L	2
99	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Soz	
100	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	L	2
101	makolągwa	<i>Linaria cannabina</i>	L	1
102	krzyżodziób świerkowy	<i>Loxia curvirostra</i>	Soz	
103	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	Soz	
104	kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	L	1
105	czyż	<i>Spinus spinus</i>	Soz	
106	potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Lz	

8. Ssaki

Informacje pochodzą z inwentaryzacji przyrodniczej z 2015 r. (Wiehle i in.2015) oraz z dokumentacji dostarczonej przez osoby prywatne. Stale przebywa w łęgu łasica oraz gronostaj oraz zajęce i bobry. Liczbę zajęcy oceniono na -3- 5 osobników, bobrów 4-8. Prawdopodobnie łęg jest siedliskiem rozrodu wydry. Borsuk odwiedza ten teren, podobnie jak lis, jednot, kuna domowa, tchórz, norka amerykańska, i dzik. Mroczek późny pojawia się tu, by żerować.

Tab. 19. Ssaki łęgu Przegorzalskiego.

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	mroczek późny	<i>Eptesicus serotinus</i>
2	zając szarak	<i>Lepus europaeus</i>
3	bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>
4	lis europejski	<i>Vulpes vulpes</i>
5	jenot azjatycki	<i>Nyctereutes procyonoides</i>
6	borsuk europejski	<i>Meles meles</i>
7	wydra	<i>Lutra lutra</i>
8	kuna domowa	<i>Martes foina</i>
9	łasica łaska	<i>Mustela nivalis</i>
10	gronostaj	<i>Mustela erminea</i>
11	tchórz zwyczajny	<i>Mustela putorius</i>
12	norka amerykańska	<i>Neovison vison</i>
13	dzik	<i>Sus strofa</i>
14	sarna europejska	<i>Capreolus capreolus</i>

V. Wartość przyrodnicza

Łęg Przegorzalski znajduje się w obrębie Bielańsko-Tynieckiego Parku Krajobrazowego, znaczną jego część stanowią grunty leśne. Lasy łęgowe pomimo rozpowszechnienia w całej Polsce, w wyniku fatalnego systemu utrzymania rzek i potoków i zapisów prawnych ochrony przeciwpowodziowej, są niszczone, dewastowane. W rezultacie dojrzałe lasy łęgowe są rzadkością, a wyjątkowo występują lasy łęgowe o większej powierzchni. Podstawowymi gatunkami łęgu wierzbowo-topolowego są gatunki drzewiaste - wierzby i topole. Są to drzewa szybko rosnące, ale i bardzo kruche i stosunkowo-krótko żyjące. W rezultacie w łęgach mamy do czynienia z dużą ilością martwego drewna, stojącego i leżącego, w którym żeruje wiele gatunków bezkręgowców. Występuje też bogata flora grzybów. Liczne bezkręgowce, występujące w martwym drewnie, a szczególnie ich larwy, są podstawowym pokarmem dla dzięciołów. Dlatego w lasach łęgowych mamy wyjątkowo dużo dzięciołów.

Na obszarze łęgu Przegorzalskiego stwierdzono 103 gatunki grzybów, w tym 32 gatunki rzadkie znajdujące się na "Czerwonej liście grzybów wielkoowocnikowych w Polsce", 52 gatunki roślin naczyniowych, w 6 gatunków inwazyjnych. Jeden gatunek znajduje się pod ścisłą ochroną (salwinia pływająca). Stwierdzono 42 gatunki mięczaków, w tym 41 gatunków ślimaków. Dwa z nich są częściowo chronione. Wykazano obecność 2 gatunków muchówek, wymienionych w Czerwonej Księdze, 67 gatunków chrząszczy, 7 gatunków pszczołotwórcy i 33 gatunki ważek. Trzy gatunki chrząszczy i sześć gatunków trzmieli są objęte ochroną częściową, dwa gatunki ważek są objęte ochroną ścisłą. Stwierdzono 9 gatunków płazów, trzy w pełni chronione, 6 częściowo chronionych. Wśród 106 stwierdzonych gatunków ptaków 94 gatunki znajdują się pod pełną ochroną, 7 gatunków jest

częściowo chroniona, a 5 to gatunki łowne. Stwierdzono 14 gatunków ssaków. Jeden jest pod pełną ochroną gatunkową, 4 są częściowo chronione, 9 to gatunki łowne.

Wartość przyrodniczą Łęgu Przegorzalskiego możemy oceniać na kilku poziomach. Pierwszym, najniższym, jest wartość tego siedliska dla ochrony różnicowania przyrodniczego Krakowa, czyli odpowiedź na pytanie - jak wiele tego typu siedlisk znajduje się w granicach administracyjnych Krakowa. Następnym poziomem waloryzacji jest odpowiedź na pytanie, ile tego typu siedlisk i o takiej powierzchni lub większych mamy w województwie małopolskim. Wreszcie na ile Łęg Przegorzalski jest wartościowy w skali całego kraju i w obszarze Unii Europejskiej. Odpowiedź na pierwsze pytanie jest łatwa - w Krakowie - mieście o powierzchni 327 km² nie mamy innego łęgu wierzbowo-topolowego o tak dużej powierzchni i w tak dojrzałym wieku. Niestety w Krakowie występują tylko niewielkie połacie łęgów, głównie w dolinie Wisły. Jest to więc dla ochrony zasobów przyrodniczych Krakowa najcenniejszy las łęgowy. W województwie małopolskim, jedynie lasy łęgowe w dolinie Soły i Skawy znajdujące się częściowo w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Soły mają większą powierzchnię. Poza tym obszarem, nie mamy w woj. małopolskim łęgu, którym mógłby konkurować powierzchnią i wiekiem z Łęgiem Przegorzalskim. Jest to więc obszar wyjątkowy w skali województwa. Trzeba tu też zwrócić uwagę na fakt, że w dolinie górnej Wisły, czyli na zachód od Krakowa nie zachował się żaden tak duży łęg. Natomiast w dolinie Wisły na wschód od Krakowa mamy porównywalne lub większe łęgi od tego łęgu, dopiero 100 km od Krakowa za Szczucinem, ale są to łęgi na ogół pozbawione większych połaci dojrzałego drzewostanu. W obszarze ok. 20 000 km² w centrum, którego znajduje się Kraków, Łęg Przegorzalski jest największym łęgiem. Pokazuje to jak bardzo zniszczyliśmy naszą przyrodę i jak bardzo musimy się starać, by to co pozostało przetrwało. Widzimy więc, że jest to las unikalny i powinien być chroniony, tym bardziej, że jest to teren należący do gminy, nie jest własnością prywatną, więc jego ochrona nie wymaga wykupu gruntów.

Regulacje unijne przełożone na grunt krajowy - Rozporządzenie Ministra Środowiska 1 z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 oraz Załącznik nr 1- Typy siedlisk przyrodniczych będące przedmiotem zainteresowania wspólnoty, które wymagają ochrony w formie wyznaczenia obszarów natura 2000, ze wskazaniem typów siedlisk przyrodniczych o znaczeniu priorytetowym, zawiera w wykazie z kodem 91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe. Kryteria wartości tego łęgu pozwalają uznać, że obszar ten mógłby być zgłoszony jak obszar Natura 2000. Ze względu na powierzchnię, liczbę występujących gatunków chronionych z wielu grup, Łęg Przegorzalski spełnia też kryteria wyznaczenia go jako rezerwat przyrody. Tym bardziej, ustanowienie użytku ekologicznego na obszarze Łęgu Przegorzalskiego powinno być jak najszybciej zrealizowane przez Radę Miasta Krakowa.

Pomimo stosunkowo dobrego rozpoznania wartości przyrodniczych Łęgu Przegorzalskiego wiemy jeszcze niewiele o jego zróżnicowanej faunie i florze. Nie jest rozpoznane występowanie mchów, porostów. Dokładniejszego zbadania wymaga flora roślin naczyniowych. Na pewno warto podjąć badania grup związanych z martwym drewnem, tak charakterystyczną częścią tego ekosystemu. Dotychczasowe badania wykazały obecność ok. 100 gatunków grzybów, w tym b. rzadkich gatunków w skali całej Polski. Potencjalnie może ich być jeszcze trzy razy więcej. Podobnie jest z grupą bezkręgowców związanych z martwym drewnem. Praktycznie nie wiemy nic o faunie motyli dzienny, a także motyli nocnych z grupy motyli mniejszych *Microlepidoptera*, gdzie można spodziewać się nawet nowych gatunków dla Polski. Zbadania wymaga fauna drobnych ssaków owadożernych i gryzoni. Nie mamy żadnych danych o nietoperzach, dla których ten teren może być ważnym miejscem żerowania i rozrodu. Dalszych badań wymaga poznanie znaczenia tego łęgu dla herpetofauny. Lista gatunków ptaków w stosunku do opracowania z roku 2015, na dziś jest większa o 21 gatunków i na pewno nie jest to liczba ostateczna. Fauna ptaków powinna być monitorowana przynajmniej w cyklach 5-letnich, tak, by można monitorować wielkości populacji łęgowych zasiedlających łęg.

VI. Zagrożenia

Teren Łęgu Przegorzalskiego w ostatnich latach był obiektem zainteresowania w związku z koncepcjami przeprowadzenia trasy psychowickiej. Pomysłodawcy tej koncepcji nie mając wiedzy na temat wartości przyrodniczej tego łęgu, proponowali przeprowadzenie tej inwestycji przez teren łęgu.

Należy też zwrócić uwagę, by w miarę możliwości jak najbardziej ograniczyć zanieczyszczenie światłem samego łęgu i jego okolicy.

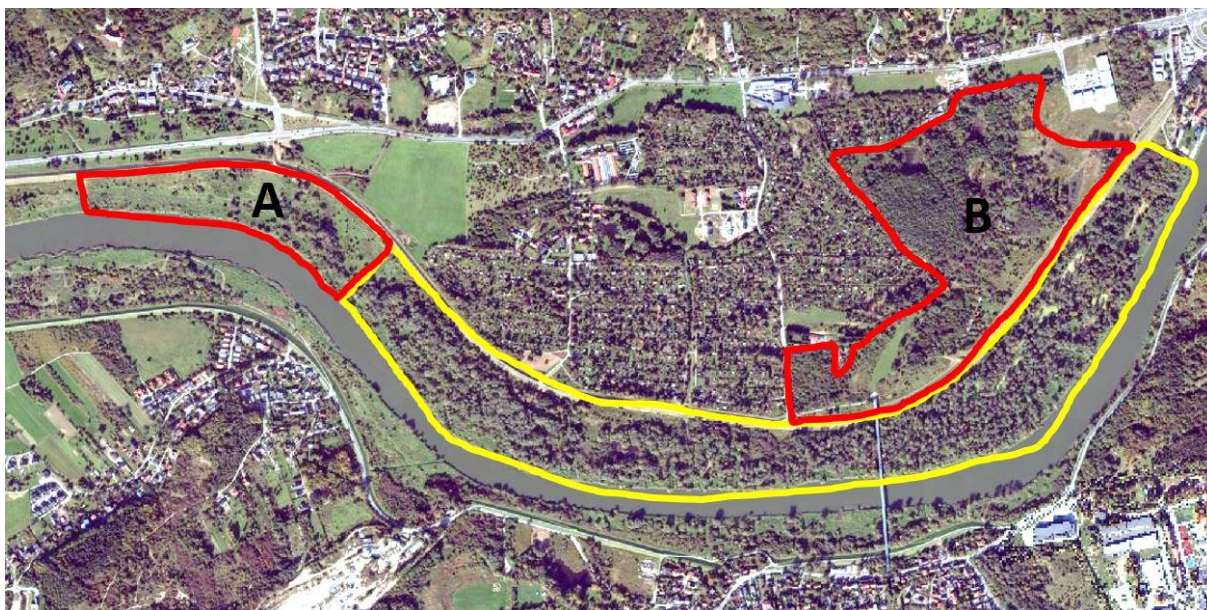
Istnieje szereg zagrożeń związanych z penetracją tego terenu. Niestety część osób odwiedzających łęg wybiera się na spacer z psami. Nawet psy prowadzone na smyczy, bardzo silnie płoszą ptaki, czego prowadzący psy nawet nie są w stanie zauważyć. Jeśli pies jest spuszczone ze smyczy, to oddziaływanie na miejscową faunę jest już bardzo duże. Można wyobrazić sobie, że zwiększona penetracja przyczyni się do płoszenia zwierząt, dewastacji, zaśmiecienia terenu. Także obecność wędkarzy wzdłuż brzegów Wisły jest niewskazana. Wielu z nich pozostawia zerwane żyłki wędkarskie, w które zaplątują się ptaki wodne i inne, a potem giną. W łęgu pojawiają się też prowizoryczne, szalasy, miejsca "zagospodarowane" przez odwiedzających.

VII. Wskazania do ochrony

Najważniejszym zadaniem jest całkowita ochrona Łęgu Przegorzalskiego przed jakimikolwiek możliwościami wprowadzenia do niego ruchu kołowego lub infrastruktury drogowej. Wskazane jest, po ustanowieniu ochrony, w formie użytku ekologicznego, wybudowanie odpowiednio zaprojektowanej przez przyrodników trasy spacerowej na trapach, tak by minimalnie ingerować w powierzchnię gruntu. Ze względu na długość łęgu - prawie 2,7 km, konieczne jest takie poprowadzenie trasy, by minimalizować możliwość niepokojenia zasiedlających go zwierząt, zwłaszcza ptaków i ssaków. Można rozważyć udostępnienie dla odwiedzających tylko części łęgu, a na pewno konieczne jest wykonanie zejść z wyznaczonej trasy w kierunku wału Wisły w 2 lub 3 miejscach. Należy w regulaminie użytku uwzględnić całkowity zakaz wędkowania zarówno na brzegach stawków, jak i na brzegu Wisły. Powinien też obowiązywać zakaz wprowadzania psów i kotów na teren użytku. Wskazane jest, by na trasie ścieżki przyrodniczej umieścić tablice informacyjne pokazujące przyrodę Łęgu Przegorzalskiego. Wszelkie pomysły z przystankami i odnośnikami do aplikacji w smartfonach, na pewno są wskazane, ale nie zastąpią tablic umieszczonych w terenie.

VIII. Ochrona systemu przyrodniczego lasu łęgowego w Przegorzałach wraz z otaczającymi terenami

Łęg Przegorzalski jest najważniejszym miejscem systemu przyrodniczego w tym obszarze. Otaczają go inne tereny, jeszcze nie zabudowane, gdzie wiele gatunków ptaków, ssaków, płazów i gadów wykorzystuje te siedliska do żerowania i rozrodu. Dlatego powinniśmy wraz z ochroną Łęgu Przegorzalskiego także chronić otaczające go tereny. Na Mapie 4 wskazano dwa obszary: A - stanowiący naturalne przedłużenie Łęgu Przegorzalskiego, gdzie na drodze sukcesji nastąpi powiększenie lasu łęgowego oraz teren B - na którym znajduje się kilka stawków stanowiących ważne miejsc rozrodu płazów. Obszar ten jest także miejscem rozrodu chronionych gatunków ptaków i motyli. Obszarem, który stanowi integralną teren z Łęgiem Przegorzalskim jest leżący pod drugiej stronie Wisły (na północ Łęgu Przegorzalskiego) obszar Skątek Twarowskiego. Dotychczasowe badania dowodzą, że płazy z Łęgu Przegorzalskiego migrują do miejsc zimowania z łęgu po drugiej stronie Wisły. Oznacza to, że wczesną wiosną oraz jesienią gatunki te migrują przecinając ruchliwą ul. Tyniecką. By chronić ich trasy migracji należy wybudować dla nich przejścia pod ul. Tyniecką, tak by nie ginęły masowo w czasie migracji. Przejścia te powinno się wykonać w ramach ochrony płazów Łęgu Przegorzalskiego.

Mapa 4. Łęg Przegorzalski (linia żółta) oraz tereny wskazane do ochrony w związku systemem przyrodniczym lasu łęgowego - obszar A (linia czerwona) - powiększenie łęgu w kierunku zachodnim, obszar B (linia czerwona) - teren z kilkoma stawkami stanowiącymi ważne miejsce rozrodu płazów, które po opuszczeniu stawków żerują także w obszarze lasu łęgowego.

IX. Podziękowania

Dziękuję wszystkim osobom, które przestały lub wpisały do baz danych uzupełniające informacje. Byli to Krzysztof Czajowski, Bogusław Czerwiński, Janusz Dądela, Francisco Picon Diaz, Iwona Fijoł, Jolanta Janowska, Dariusz Karasiński, Krzysztof Kowalczyk, Wiesław Król, Katarzyna Kurek, Mateusz Łodziński, Łukasz Mielczarek, Tadeusz Sarna, Maksymilian Syrratt, Przemysław Szwatko, Artur Turyna, Jakub Krystof Slabyhoudek, Małgorzata Sliż, Damian Wiehle. Dziękuję Wiesławowi Królowi, który zestawił informacje o ptakach z Bazy Obserwacji Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego i Jerzemu Smykli, który zestawił obserwacje z bazy e-Bird. Dziękuję Zarządowi Zieleni Miejskiej w Krakowie za przekazanie dodatkowych informacji. Dziękuję też osobom, które przeczytały wstępną wersję opracowania, tj. Maciejowi Kozakowi, Mariuszowi Waszkiewiczowi. Szczególne podziękowania należą się Przemysławowi Szwatko za cenne uzupełnienia i zaangażowanie w korektę tekstu.

X. Literatura

Bajorek-Zydroń K., Wężyk P. 2016. Atlas pokrycia terenu i przewietrzania Krakowa. UMK.

Degórska B. (red). 2010. Opracowanie ekofizjograficzne Miasta Krakowa do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Dubiel E., Szwagrzyk J. (red.) 2008. Atlas roślinności rzeczywistej Krakowa, Urząd Miasta Krakowa, Wydział Kształtowania Środowiska, Kraków.

Gawroński S., Walasz K., 2008 Ocena środowiska biotycznego Krakowa i wyznaczenie terenów, które nie powinny podlegać zabudowie z uwagi na ochronę cennych siedlisk flory i fauny oraz kształtowanie korytarzy ekologicznych. Ekspertyza wykonana na zamówienie UMK,

Karasiński D. 2016. Lista gatunków grzybów wielkoowocnikowych stwierdzonych w lesie łęgowym nad Wisłą w Krakowie, w pobliżu ulic: Wioślarskiej, Do Przystani i Rybnej (tzw. Las Łęgowy w Przegorzatach, pomiędzy wałem przeciwpowodziowym i brzegiem Wisły). Zakład Mykologii Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Opracowanie niepublikowane.

Kierunki rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2019 – 2030 wraz z załącznikami i aneksami przyjęte Zarządzeniem Nr 2282/2019 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 09.09.2019 r. w sprawie określenia kierunków rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2019 – 2030.

Kudłek J., Pępkowska A., Walasz K., Weiner J. 2005 Koncepcja ochrony różnorodności biologicznej miasta Krakowa, Instytut Nauk o Środowisku Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Walasz K., 2008, Kształtowanie środowiska przyrodniczego Krakowa i ochrony różnorodności biologicznej (ekspertyza wykonana na zamówienie UMK).

Walasz K. 2015a. Fauna, w: M. Baścik, B. Degórska, Środowisko przyrodnicze Krakowa, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Kraków, s. 145-160.

Walasz K. 2015b. Obszary o dużej wartości przyrodniczej – wskazania do podejmowania ochrony. Obszary proponowane do ochrony, w: M. Baścik, B. Degórska, Środowisko przyrodnicze Krakowa, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Kraków, s. 284--288.

Walasz K., Gawroński S. 2015. Obszary o dużej wartości przyrodniczej – wskazania do podejmowania ochrony. Tereny o szczególnych walorach i funkcjach ekologicznych, w: M. Baścik, B. Degórska, Środowisko przyrodnicze Krakowa, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Kraków, s. 277-284.

Wiehle D. Piątek G., Stanek Ł. 2015. Inwentaryzacja projektowanego użytku ekologicznego "Łęg Przegorzalski". Urząd Miasta Krakowa, opracowanie niepublikowane.

Wojewoda W., Ławrynowicz M. 2006. Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych w Polsce. In: Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W., Szeląg Z. (Eds.). Czerwona lista roślin i grzybów Polski. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN. Kraków, 53-70.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa (uchwała Nr XII/87/03 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 kwietnia 2003 r. zmieniona uchwałą Nr XCIII/1256/10 z dnia 3 marca 2010 r. zmieniona uchwałą Nr CXII/1700/14 z dnia 9 lipca 2014 r.).

UCHWAŁA NR XVI/177/11 RADY MIASTA KRAKOWA z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Przegorzały – Dolina Wisły”.

UCHWAŁA NR CIX/2894/18 RADY MIASTA KRAKOWA z dnia 12 września 2018 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dla wybranych obszarów przyrodniczych miasta Krakowa” – etap A.